BÀI GIẢNG: TRI THỨC NGỮ VĂN; LÁ CỜ THÊU SÁU CHỮ VÀNG – TIẾT 1
CHUYÊN ĐỀ: CÂU CHUYỆN CỦA LỊCH SỬ
MÔN: NGỮ VĂN
GIÁO VIÊN: NGUYỄN THỊ HỒNG LAN

MỤC TIÊU

- ✓ *Nhận biết được một số yếu tố của **truyện lịch sử** như: cốt truyện, bối cảnh, nhân vật, ngôn ngữ.*
- ✓ *Nhận biết được **chủ đề, tư tưởng** thông qua hình thức nghệ thuật của văn bản.Nội dung mục tiêu bài giảng.*
- ✓ *Thấy được **tinh thần yêu nước, ý chí chiến đấu** quật cường, mạnh mẽ của Trần Quốc Toản.*
- ✓ ***Phân tích** được một số yếu tố của truyện lịch sử thông qua Lá cờ thêu sáu chữ vàng.*
- ✓ *Tự hào về **truyền thống** dựng nước, giữ nước của cha ông.*
- ✓ *Có **tinh thần trách nhiệm** đối với đất nước, dân tộc.*

I. TRI THỨC NGỮ VĂN

1 Đặc điểm truyện lịch sử

Đặc điểm	Truyện lịch sử	Truyện khác
Nội dung	Tái hiện những sự kiện, nhân vật có thật ở một thời kì, giai đoạn lịch sử cụ thể.	Hư cấu
Cốt truyện	Xây dựng theo cơ sở những sự kiện đã xảy ra, đi theo trình tự thời gian (Thường là cốt truyện đa tuyến).	Có thể theo trình tự thời gian hoặc không (Đơn tuyến hoặc đa tuyến)
Nhân vật	Phong phú. Nhân vật chính là người thật, có vai trò quan trọng trong đời sống cộng đồng, dân tộc. Có thể hư cấu thêm nhân vật phụ khác.	Vô danh hoặc tưởng tượng, hư cấu
Ngôn ngữ	Ngôn ngữ mang đậm sắc màu lịch sử.	Truyện sử dụng nhiều hình thức ngôn ngữ khác nhau.

II. HÌNH THÀNH KIẾN THỨC

1 Đọc – tìm hiểu chung

a. Yêu cầu

- Đọc to, rõ ràng, rành mạch, đọc đúng tốc độ, nhịp điệu.
- Chú ý diễn tả giọng điệu hào sảng của tác phẩm, câu văn thể hiện cảm xúc của nhân vật. Chú ý phân biệt giữa lời người kể chuyện với những ý nghĩ thầm kín của nhân vật (Trần Quốc Toản)
- Sử dụng chiến lược **đọc, theo dõi, hình dung.**
- Tìm hiểu chú thích.

b. Tìm hiểu tác giả

- Nguyễn Huy Tưởng (1912 – 1960), quê ở Hà Nội.
- Khuynh hướng sáng tác: Đề tài lịch sử (tiểu thuyết và kịch)

c. Tìm hiểu tác phẩm

- Hoàn cảnh sáng tác: 1960, trong những năm tháng cuối đời của tác giả.
- Thể loại: Truyện lịch sử
- PTBĐ chính: Tự sự
- Ngôi kể: Ngôi thứ ba
- Trình tự kể: Tuyến tính
- Nhân vật chính: Trần Quốc Toản
- Bối cảnh: Trận chiến chống quân Mông – Nguyên lần 2 (1285)
- Sự kiện lịch sử: Hội nghị Bình Than (1282)
- Bố cục:

+ Phần 1: Từ đầu đến "*…chẳng hỏi một lời?":* Bối cảnh diễn ra cuộc yết kiến vua

+ Phần 2: Tiếp đến "*…thưởng cho em ta một quả.":* Cuộc yết kiến vua Thiệu Bảo của Trần Quốc Toản

+ Phần 3: Còn lại: Hành động của Trần Quốc Toản sau khi được vua ban cam quý

2 Khám phá văn bản

a. Bối cảnh diễn ra cuộc yết kiến

* Không gian: Bến Bình Than:

- Quang cảnh:

+ Thuyền lớn của các quan đậu san sát, sơn đủ màu, cờ bay phất phới.

+ Thuyền ngự nổi bật: "*… một con rồng lớn rực rỡ son vàng*" , *"dàn đầy cờ quạt, tàn vàng, tàn tía…:*

+ "*Lá cờ trên các thuyền tung bay đẹp như gấm hoa".*

- Con người:

+ Các vương hầu đang bàn việc nước với quan gia.

+ Người nội thị quỳ ở ngoài, dâng trầu cau, trà, thuốc.

=> **KHÔNG GIAN RỰC RỠ, KHÔNG KHÍ UY NGHIÊM, MANG ĐẬM MÀU SẮC CỦA THỜI ĐẠI PHONG KIẾN.**

* Thời gian: Tháng 11/1282

- Hoàn cảnh đất nước

+ Quân Nguyên định mượn đường nước ta để đánh Chiêm Thành.

+ Vua vời các vương hầu tìm kế sách ứng phó.

- Tâm trạng Trần Quốc Toản: Nôn nóng, bứt rứt muốn được tham gia bàn việc nước.

=> **Bằng lối kể chuyện xen lẫn với ý nghĩ của nhân vật, tác giả đã tái hiện thành công quang cảnh tại bến Bình Than vào ngày diễn ra sự kiện trọng đại**.